

Все — ясне, всі тони й фарби — певні й яскраві.

Збирається додому полтавська пані з компанією. Кличуть і мене з собою на той бік Дніпра, в гостину.

Не можу. Треба пливати вниз по Дніпру.

Ось уже полтавці в човні. Пливуть по ясно-блакитній воді. Червоніє убрання молоденької панночки. Рожевіють і голубіють, як квітки кручених паничів, парасолі їх. І біліють, аж боляче дивитись на їх, піщана коса і весь полтавський берег.

Човен пливе вниз за водою навскоси через Дніпро. Полискують мокрі весла.

— Прощайте, полтавці!..

Треба й мені збиратись на пристань. Обходжу ще раз могилу. Обдивляюсь навкруги. А он уже сходить на гору й чоловік за мною.

— Що, будемо їхати?

— Що ж, поїдемо.

Прощаємось із старим незмінним сторожем могили Шевченкової. Беремо чемодан. Спускаємось вниз. Сідаємо в човна і плинемо вгору по Дніпру на пристань.

Задуха. Вар. Все уже знайоме й нецікаве.

О сьомій годині вечора ще раз показався на горі білий хрест Шевченків і зостався позаду. І осталась там могила його. І здавалось, що зосталась там душа моя.

1918

Друкується за вид.:

Чернявський М. Твори: у 2 т. / Микола Чернявський. — К.: Дніпро, 1966. — Т.2. — С. 510-523.

ІНФОРМУЄ ТАВРІЙСЬКА ФУНДАЦІЯ

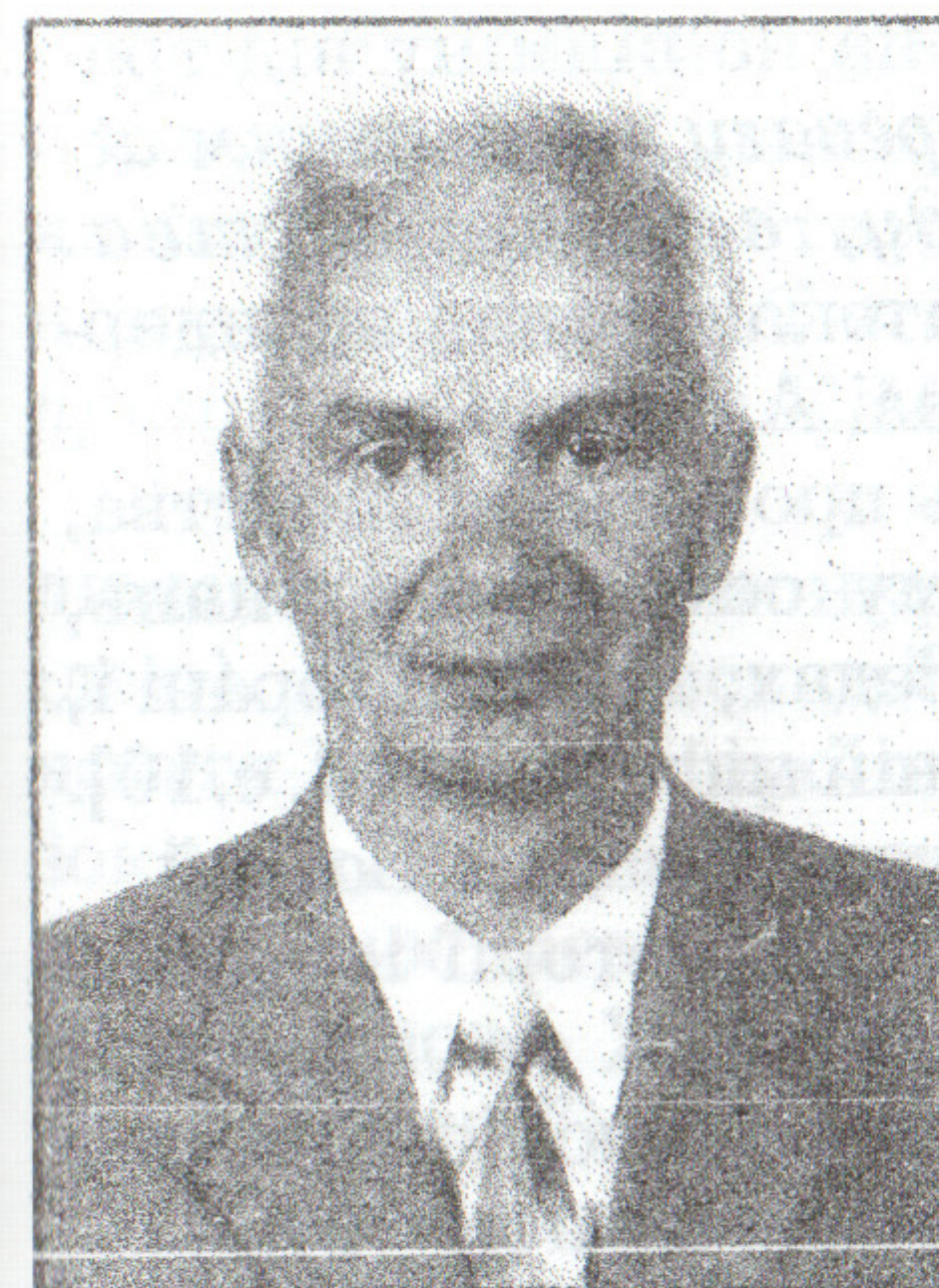
Переможцями літературного конкурсу
імені Василя Вишиваного стали:

у 2012 р.

1. Інна Зелена
2. Тетяна Кухта
3. Ольга Зубик

у 2013 р.:

1. Дмитро Шупта
2. Едуард Гром
3. Антоніна Туранова

Олександр Найдьонов

Українська нація та її походження

Пропонуючи даний матеріал шановній публіці, зупинюся на таких основних моментах: Священна історія, наріжні принципи та етнічний підхід до історії української філософської думки; Український народ як соборна особистість. Нація як родина; Прадіди українців. Історичне призначення українців; Діди українського народу; Батьківський і материнський народи українців. Українцям — 2000 років; Руси — правильна наша назва; Похідні народи від русів — расени, а не слов'яни.

1.1. Священна історія, наріжні принципи та етнічний підхід до історії української філософської думки

Історія української філософської думки існує в контексті історії українського народу та його пращурів, а також у контексті історії людства, яку філософи розуміли й інтерпретували по-різному. Історію слід розуміти й сприймати як моральний та інтелектуальний поступ людства, як рух до Бога, до того, до чого закликав нас Христос, — праведного життя, миру, злагоди, гуманності. Історія — це змагання, співробітництво народів в ім'я інтелектуального і духовного прогресу, а не боротьба класів.

Правильно зорієнтуватися в лабіринті еволюції українського духу і філософствування, збагнути таємницю Русі-України, відчутти всю унікальність характеру нашого народу, його минулого можливо лише на ґрунті нової історичної

парадигми — *священної історії*. Вона на відміну від традиційної матеріалістичної, *віддає перевагу сакральним аспектам еволюції індивіда, народу, всього людства*. Священна історія починається не з пітекантропа і неандертальця, а зі створення людини в образі Адама і Єви.

Священна історія — це розповідь про минуле людства, яка ґрунтується на інтелектуальному осмисленні знань, закладених у першокнигах людства (Ведах, Авесті, Корані і, насамперед, Біблії), а також на історичній міфології [13, с.10]. Суттю історії є людина, в якій реалізується задум Божий.

Традиція дотримуватися Біблії в описі історії існувала досить довго, до кінця XVIII — початку XIX століття, аж поки слідом за Великою французькою революцією на світ не з'явилася “наукова” історія з її визначальною установкою: матеріальне виробництво — основа життя суспільства, а історія — це розповідь про класову боротьбу знедолених мас проти “глитаїв-експлуататорів”. Духовні (божественні) аспекти еволюції етносів були відкинуті, релігія почала протиставлятися науці, міфологія прирівнювалася до фольклору, казок. В основу історичних досліджень було покладено археологію. “В результаті ми стали “спеціалістами” з питань будівництва комунізму і формування “нової історичної спільності — радянського народу”, але сповна забули своїх предків і головне... самих себе” [13, с.11].

Все більше представників гуманітарних наук починають розуміти, що поєднання Святого Письма та емпіричного матеріалу, включаючи, звичайно, і археологічний, дає якісно новий рівень історичних, історико-філософських знань.

Священна історія ґрунтується не тільки на біблійній концепції людини і людства, а й значною мірою на висновках етногенетики.

Етногенетика — наука про виникнення (народження), розвиток етносів, їх взаємодію, соціальне успадкування як умову прогресу, роль історичної пам'яті, інтелекту, свідомості й підсвідомості в житті народів.

Одним із *найважливіших* в етногенетиці є *антропний принцип*. Його основною суттю є те, що все існуюче створено для людини і під людину, як і вона сама.

Історія людства втрачає будь-який сенс без етнічного підходу, набуває уявно-оманливого змісту (наприклад побудова “раю на землі”, що ґрунтується на боротьбі класів і завершується диктатурою пролетаріату). Суттю *етнічного підходу* є те, що людство ділиться на народи, етноси, а не на

класи. Етнічний підхід в історико-філософській науці є продуктивним і необхідним, оскільки реалізація людини як богоподібного створіння відбувається в певному етнічному середовищі. Такий підхід повністю відкидає *класові принципи*, введені К.Марксом.

Історія будь-якого народу містить у собі, крім загальнолюдського, ще й конкретний національний зміст (мету або ідею). М.Грушевський, наприклад, говорив про історичне життя народів і про паріїв серед цих народів. Він уважав зокрема, що *сенс історії українського народу полягає в тому, щоб перестати бути парієм* [9] (У європейських мовах слово “парія” набуло значення “зацькований”, “безправний”).

Державність українського народу є ще одним наріжним положенням, яке лежить в основі історії періодизації української філософської думки. Такий підхід був неможливим ще якихось два десятиліття тому. Протягом останніх двох десятиліть української державності основна маса досліджень — хоч і йшла за інерцією невідворотно відходячої в небуття радянської традиції — культурологічної — все ж готувала зміну дослідницького підходу. Ця теоретична інерція дослідників філософської спадщини нашого народу була викликана гіпнотичною дією праць багатьох авторитетних мислителів, методологічні підходи яких були обмежені колоніальними рамками України і тиском імперської парадигми (*Парадигма* — це сукупність фундаментальних знань, цінностей, переконань і технічних прийомів, що виступають як зразок наукової діяльності).

Історики української філософії, які в ті часи, винаходячи різні формулювання все ж вели, наскільки це тоді було можливо, дослідження філософської думки українського народу. Однак змішана державно-культурологічна періодизація української філософської думки, що склалася з імперських часів, є непослідовною. Прийшов час для нових підходів у питанні періодизації історії української філософської думки, настала пора *державницької парадигми*, яка вбачається конче потрібною і необхідною [19, с.38-41].

Ось саме на засадах нової історичної парадигми — священної історії, етногенетики, етнічного підходу та державності будуть окреслені найважливіші віхи історії української нації, української філософської думки, розкриті її зміст і логіка, показані місце і роль народів, які населяли наші українські землі, в цьому вселенському процесі.

1.2. Український народ як соборна особистість. Нація як родина

Народ, нація, людство в цілому ізоморфні, тобто схожі на окрему людину структурно і функціонально. Ідея такої схожості обстоювалася багатьма відомими вченими. Своє яскраве відображення вона знайшла в платонівській концепції взаємозв'язку Людини великої (соціального Логоса) і Людини маленької (особистості), а також у теорії суспільства як великої "соборної особистості" О. Конта [16, с.24]. Ця ідея пронизує також древні вчення Сходу та Античності про єдність макро- і мікрокосму.

Керуючись *антропним принципом*, такі характеристики окремого індивіда як свідомість, розум, інтелект, дух, пам'ять, почуття, воля, душа, характер, менталітет можна перенести на соціум або етнос, до того ж не метафорично, а цілком реально говорити про ці характеристики та енергію суспільства чи народу [18].

Матеріалістична ідеологія, яка тривалий час була панівною у нас, не дозволяла суспільним наукам належним чином вивчати етногенетичні процеси: виникнення, розвиток, старіння тих чи інших народів, їх зв'язки з іншими етносами і расами. Адже саме це і є історією, крізь призму якої проглядається становлення, розвиток і вдосконалення людини, її тернистий "шлях до Храму".

Як відомо, в основі біблійної генеалогії народів лежить традиція вести рід по чоловічій (батьківській) лінії. За таким же принципом побудовані генеалогії європейських народів.

На зразок того, як окремих індивід намагається знайти відповідь на питання, якого він роду-племени, хто його батьки, із якої він сім'ї, так і цілі етноси, нації прагнуть розібратися у своїй історії. Це досить важливий (принциповий) момент для кожної людини, кожного народу. Лише з'ясувавши своє походження, своє минуле, свій родовід, можливо розібратися у тому, звідки ми, хто ми є насправді, для чого живемо сьогодні на цьому світі.

Серед основних понять етногенетики провідне місце займає термін "*чоловіче і жіноче начало в етногенезі*". Він відіграє важливу роль у дослідженні рас і суперетносів. *Чоловіче начало* певного народу — це здатність духовно запліднювати "жіночі" народи. *Жіноче начало* народу — це наявність як певних психологічних рис, так і здатність сприймати духовно-філософські концепти інших народів.

Питання належності того чи іншого народу до певного начала є одним із найскладніших. У самому загальному розумінні до народів жіночого начала відносяться ті, які своїми релігійними символами мають Сонце (коло), а народи чоловічого начала — Місяць (півмісяць).

До основних категорій етногенетики належать і такі поняття, як "*асиміляція*" (наси́льницька або природна), "*дисиміляція*", "*метисація*". Досить часто ці терміни вживають бездумно, не враховуючи їх глибинного змісту.

Асиміляція природна (з латини перекладається як уподібнення) — це злиття одного народу (або його частини) з іншим, шляхом засвоєння його мови, культури, звичаїв, елементів побуту тощо.

Насильницька асиміляція — це поглинання сильним (і агресивним) народом слабшого, яке, зазвичай, перетворюється в справжній *геноцид* (*Геноцид* — злочинні дії, вчинювані щодо якої-небудь групи людей з метою її знищення). *Геноцид* це не тільки безпосереднє фізичне винищення носіїв певних генів, це може бути й система дій, направлена на унеможливлення плодючості народу, його розмноження.

У даному контексті можна було б уживати навіть такий термін, як "*оскоплення*" ("кастрація"), коли сам народ начебто і не винищується, на перший погляд, але руйнуються його *елітні структури* — носії інтелекту, високої духовності. Іншими словами, "вибивають" кращих людей нації, нищать духовні підвалини, "стирають" історичну пам'ять народу, організовуючи відповідним чином пропаганду, навчальний процес, роботу наукових установ. І все це може творитися під галасливими лозунгами про розквіт справжньої національної культури.

Дисиміляція — процес, протилежний асиміляції. Обидва ці процеси не дають нової якості, не народжують принципово нового етносу.

Метисація — це злиття (злягання) різностатевих народів, у результаті якого народжуються принципово нові етноси — "сини", "дочки", "внуки" і "правнуки". Як правило, це міжрасові "шлюби". Розрізняти народи чоловічої і жіночої орієнтації досить складно. Це питання можна вирішити лише на рівні релігії, архетипу, "колективної підсвідомості".

Варто звернути увагу і на таке поняття етногенетики як "*етнодомінанта*" (за аналогією з домінантою в біології і психології). Важливість цього терміну для розуміння люд-

ської історії в образній формі продекларував апостол Павло: “Мала закваска заквапує все тісто” [6]. Міра впливу одного народу на інший зовсім не залежить від співвідношення їх “величин”. У даному випадку домінують роль відіграє культурний, особливо, духовний “перепад”. Батьківський або материнський домінуючий вплив на той чи інший етнос більшою мірою випадковий (стохастичний).

Слід відзначити, що і в біогенезі, і етногенезі природа потурбувалася про механізми, які не уможливлюють багатобатьківство. Про мономатеринство не йдеться, тут все очевидне. У суто генетичному плані народ, як і окрема людина, може мати лише одного батька, тобто одну домінують, яка визначає його *ментальність* і головну особливість його поведінки на історичній арені, яка завжди формує (визначає) основну стежку в історичному поступі і повсякденному житті того чи іншого народу. В біблійній Таблиці народів усе вибудовано за батьківською домінують. В символах Гомера, Магога, Мадая, Явана, Тувала, Мешеха, Тираса закладена глибинна суть менталітету і духовності кельтів, сарматів, греків, русів-українців доби Київської Русі, московитян, слов’янського етносу в цілому.

У процесі аналізу етносу (нації) слід розглянути таке поняття як *родина*. Це клітина народу (соціального організму), його первинна структура. Народ є не тільки єдиним генетично пов’язаним організмом, скільки соціальним утворенням, колективом, у якому можуть бути зведені й усиновлені діти, різні батьки, різні покоління. Усіх у такій сім’ї об’єднує соціальна домінують: *одна держава, один закон, одна батьківщина*. Тобто, нація має не тільки генетичний, а й політичний зріз. Останній аспект набуває особливої актуальності, коли до неї входять генетично різні народи, представники (національні меншини) з різними батьками.

1.3. Прадіди українців. Історичне призначення українців

У дослідженнях на емпіричному рівні часто буває, що у котрогось із народів проглядається кілька предків. Їх не потрібно відкидати беззастережно. Варто вибудовувати в систему: жіноча, чоловіча лінії, безпосередні предки (батьки) та опосередковані (діди, прадіди, предки рідні і названі тощо). Такий підхід українців важливий для вивчення генезису української нації. Скажімо, мають відношення до українців анти, роксолани, тиверці? Так, звичайно. Це їх

“батьки” і “матері”. А скіфи-сколоти (кельти)? Це діди українців. А трипільці? І їх кров тече в жилах українця, це *наші прадіди* [4].

Про історію праукраїнських земель ідеться в двох великих пам’ятках — “Велесовій книзі” та “Піснях птаха Гамаюн” [Див.: 2, с.23]. У них мовиться про арійське минуле нашого краю. “Пісні птаха Гамаюн” розповідають про допотопні часи Північного Причорномор’я, а “Велесова книга” про післяпотопний період.

Ми виходимо з того, що приблизно 13,5 тис. років тому відбувся всесвітній потоп, який поглинув більшу частину людства, зокрема процвітаючу цивілізацію Атлантиди. Безперервний розвиток людства було перервано і багато в чому людям довелося розпочинати спочатку.

Початок післяпотопній цивілізації було покладено на землях сучасної України. Розпочали її прадіди українців — легендарні *арії*. Але хто ж такі *арії*? Ю. Канигін наводить кілька усталених назв: 1. Люди холоду, або люди льодовикової країни. 2. Люди “нетутешніх” знань. 3. Люди шляхетної, творчої праці. 4. Землероби, орачі, “орії”. 5. Люди-напівбоги; посланці богів, царі (українське “цар”, “сай”, “саєнко” — від слова “арій”). 6. Люди п’ятої раси. 7. Діти Сонця [14, с.73].

Згідно з поясненням Махидхари, коментарі котрого визнаються наукою, слово “арій”, “орій” означає “землероб”, “орач”. У Рігведі широко представлене слово “ар”, що означає ґрунт, верхній шар землі, а також слово “кришті”, що перекладається як “селянин”, “господар землі”.

До речі, саме на підставі ведійських джерел відомий англійський індолог Макс Мюллер у 1853 році ввів до офіційної наукової лексики поняття “арій”. Він наголошував, що цей термін походить від слова “ар”, яке означає “плуг”, “орати”, “окультурювати землю” [Див. детальніше: 3].

В арійстві сформувалися дві течії, які йдуть із глибин тисячоліть: ліві та праві арійці. Їх розрізнення дає змогу краще зрозуміти суть “арійського питання”. *Праві арійці* — люди землеробської творчої праці. *Ліві арійці* — “надлюди”, цивілізоване людиноненависництво, ті хто присвоїв собі право вирішувати: кому з людей чи народів жити, а кому ні.

Арійці (орійці) заснували на праукраїнських землях державу, яка називалася *Араттою*. Проіснувала вона близько трьох тисяч років — з середини VI тис. до III тисячоліття

до Р. Х. Відома вона для нас більше як Трипільська археологічна культура, що була відкрита знаменитим археологом Вікентієм Хвойкою [8, с.54-57]. Уважати Трипільля прабатьківщиною лише Русі-України не можна. Аратта (Оріяна) чи Трипільля стала прабатьківщиною усієї Європи, особливо античного світу, — загальним початком Західного світу.

Україна не є “прабатьківщиною аріїв”. Арії вийшли з півночі, їхня прабатьківщина за “хребтами Рифейськими”. Вони прийшли на українські землі і започаткували тут першу цивілізацію людства — “орійську”, хліборобську цивілізацію. Це питання потребує подальшого вивчення. Як виявляється, Трипільля було першою цивілізацією не тільки в генетичному, а й у хронологічному плані. Уже 7 тисяч років тому в ареалі Дніпра-Дністра мали місце компактні поселення “міського” типу, була писемність — дві головні ознаки цивілізації [Див.: 10]. І нам, українцям, про це потрібно знати, цим потрібно пишатись і докладати зусиль, щоби про це знав увесь світ.

Отже, арії заснували Трипільля, інші цивілізації післяпотопної епохи (Андронівську культуру, Аркаїм, цивілізації в долині Гангу тощо). Важливо те, що всі вони були “хліборобські”, пов’язані з обробітком (оранкою) землі. В тих умовах перехід до хліборобської праці виступав головним чинником соціального прогресу. Допотопні цивілізації (Атлантида) чи її післяпотопна скалка Єгипет не використовували оранку землі як основу свого господарства. Єгиптянам, писав Геродот, “не потрібно було трудитися, прокладаючи борозни плугом, розпушуючи землю киркою чи займаючись іншими виснажливими роботами на ниві, як це змушені були робити інші народи” [7, с.84]. Річка Ніл, що протікає в Єгипті, щорічно розливаючись, наносила шар родючого мулу на якому декілька разів збирали врожаї.

Багата пісенна спадщина Аратти розкриває нам не тільки матеріальний потенціал, а й духовну сутність новонародженої цивілізації. Із численних переказів можна зробити висновок, що народжувався світовий хлібороб — наш великий предок, починала формуватися нова, більш висока духовність, яка ґрунтувалася на поклонінні Сонцю, любові до Людини. Іншими словами, на історичну орбіту виходило якісно нове післяпотопне суспільне утворення з усіма ознаками справжньої цивілізації: поселеннями міського типу, писемністю, релігією Откровения, яка згодом трансформувалася в Учення Ісуса Христа.

Найпоширенішими злаками допотопного світу були рис, кукурудза (Американський континент), ячмінь. Основним зерном післяпотопного (яфетичного) світу стала пшениця — злак, технологія масового виробництва якого створена праукраїнцями. І справа не просто в зерні, а в самій технології. З нею пов’язаний основний унесок Праукраїни в соціальний прогрес людства. Це арійська технологія у повному розумінні слова.

В Аратті, на степових і лісостепових просторах України, з її помірним кліматом, великою кількістю річок і озер, багатими земельними угіддями, розвивалася система технологій творчого типу, які забезпечували динамічне поліпшення виробництва пшениці, ячменю, проса, гречки, гороху, овочів, садових, багаторічних культур у досить суворих кліматичних умовах. Удосконалюються зброя тяглових тварин, плуг, культиваторне знаряддя, зерно- і овочесховища, виробництво кормів, млини, мистецтво приготування їжі. Народжується інтенсивне землеробство і скотарство, наукові агросистеми... [Див.: 1] Це українське Трипільля започатковане в середині VI тисячоліття до Р. Х. (ще за часів Рами — легендарного арійського вождя).

З Аратти арійці рушили на схід аж до Японських островів та півострова Індостан (сучасна Індія). Наприкінці III тисячоліття до Р. Х. арійці повторно прийшли на землі Трипільля вже зі Сходу. В ці часи закінчувалася велична місія арійського народу в нашій історії. З кінця III тисячоліття до Р. Х. розпочинається індоєвропейський період розвитку Північного Причорномор’я.

Назву “арій”, як зазначалося, пов’язували з терміном “орати”. А термін “орати” був синонімом систематичної, творчої, благородної праці землероба — головного чинника переходу від збирального примітивного господарства і кочового способу життя до осілого, цивілізованого, культурного укладу. Саме цей — “арійський” — вид праці і забезпечив свого часу створення і розвиток європейської цивілізації, яка зароджувалася на нашій Батьківщині.

Звідси, з земель України, пішли арієзовані народи на захід — у Європу, впритул до Ірландії і Скандинавії, до Малої Азії та Середземномор’я. І несли вони перш за все трипільську агротехнологію виробничого типу і сонячну мітраїстську віру, тобто те, що дає “стабільний хліб” і високу духовність. Цікаво, що ця хліборобська “оріянська” технологія збереглася до цього часу. Зовсім не випадково

українці поселяються в тих місцях на Землі, де є особливий ґрунт — чорнозем. До відкриття чорноземів Нового Світу (Америки) впродовж тисячоліть постійно зустрічаються археологічні знаки їхньої присутності на чорноземах євразійської смуги між Карпатами і Гімалаями. Пізніше, вже в новітній час, українці освоїли чорноземи заморських країн Північної і Південної Америки та Австралії.

Чому українці та праукраїнці селилися переважно на чорноземах? Відповідь на це запитання допоможе визначити внесок нашого народу в цивілізацію минулого, допоможе зрозуміти наше історичне призначення, нашу історичну місію.

Розселяючись по всьому світові, українці завжди брали з собою насіння хлібної пшениці і залишалися тільки там, де були умови для її вирощування. А пшениця може продукувати придатне для випічки хліба якісне зерно на чорноземі у відносно помірному кліматі. Отже, українцям *Господь заповів вирощувати хліб — бути годувальниками народів Землі.*

Уперше таку місію праукраїнців відзначив “батько історії” Геродот: “Над алазонами (тобто над Середнім і Верхнім Дністром — *Ю. Канигін*) живуть так звані скіфи-орачі, які сіють хліб не для власного вжитку, а на продаж”. Ця розповідь написана ще в той час, коли цивілізованим народом вважалися тільки єгиптяни, які називали греків “дикими данайцями” і використовували їх лише в допоміжному війську найдавніших фараонів. Але цей найцивілізованіший народ тогочасного світу через відсутність потрібних кліматичних умов і чорнозему не міг вирощувати хліб, а купував його у наших пращурів — оріїв [Докладніше див.: 12].

Так от, на землі України арії принесли “сонячну” віру — мітраїзм (*Мітра* — бог Сонця, небесного світла і справедливості). І він тут швидко прижився, став, висловлюючись по-сучасному, державною вірою Аратти.

Була в Аратті Свята Трійця (Тримурті): Дажбог (Брахма), Велес (Вішну, або Мітра), Стрибог (Шива).

Дажбог — це абсолют, “податель усіх благ, володар Сонця”, і він же міфічний родоначальник росів — “Дажбогових дітей” [27, с.247].

Велес — бог Землі, яка плодоносить, квітне під Сонцем, забезпечує добробут людям. У “Слові о полку Ігоревім” русичі названі “Велесовими онуками”. Стрибог — бог вітру (в духовному сенсі, тобто вітру як Святого Духа).

Символами Аратти були тризуб (що позначав святу Трійцю — Тримурті) й арійський хрест (диск з чотирма променями).

1.4. Діди українського народу

Прабатьківським народом українців по батьківській лінії є вихідці з малоазійського міста Мілет, які прийшовши на середнє Подніпров’я ще до Р.Х., змішалися з *материнською лінією українців*, місцевими скіфами-сколотами (кельтами) і дали нову етнічну парость, яка почала називати себе *борисфенітами*.

Скіф — з грецької перекладається як “кочівник”. “Скіфами-кочівниками” називали всіх мешканців Північного Причорномор’я. Проте тут жили різні народи за походженням, рівнем розвитку, історичною долею. Найбільш помітним народом Причорномор’я у VIII-I століттях до Р.Х. були так звані *царські скіфи*. Цей термін запровадив Геродот, хоча більш правильно було б у даному випадку вживати термін “арійські скіфи”. Саме так вони себе і називали. В літературних джерелах згадування про скіфів у більшості випадків пов’язані з царськими (арійськими) скіфами.

Цікаво, що у скіфів знаходять багато паралелей з... ацтеками і майя, тобто з доколумбовими народами Америки, котрі також отримали арійську закваску від білих прибульців із землі Альтланд.

Царські скіфи були іраноаріями, тобто лівими арійцями, вважали себе “наднародом”-завойовником, покликаним установити “новий порядок” у Північному Причорномор’ї. І не тільки тут. Вони вважали себе вищою пануючою расою, були войовничими, з високорозвиненим інтелектом, з неабияким хистом створювати військово-державні структури. Нерідко царські скіфи збиралися у величезну орду і йшли війною на сусідів, не гребуючи пограбуванням та розбоями. Тоді такому війську, ядром якого була кіннота, мало хто міг протистояти. Особливо потерпали від набігів скіфів племена, що жили в той час у районі нинішнього Києва: дуліби, анти, сармати, поляни. Про войовничих скіфів тут говорили зі страхом і відразою, адже ті вважали подніпровські племена своїми рабами і брали з них велику данину [5].

Головним богом царських скіфів був *Арей* (Арес) — бог війни, якому з пошанування був установлений жертвник з великої купи хмизу, на верхівці якої стирчав меч. Йому

ж у певні дні робилися людські жертвоприношення: убивали кожного п'ятдесятого бранця. Кров жертви виливали на меч-вівтар. Полонених скіфи, як правило, осліплювали або утримували в глибоких ямах, щоб не втекли. Є версія, що й Гомера було осліплено царськими скіфами на землях Північного Причорномор'я, де "травами буйними Гера славиться". Царські скіфи є головними винуватцями ганебного нашого найменування "слов'яни" (раби). Вони були головними постачальниками до Греції та Риму білих невольників, що високо поцінювалися. І самі гидливо називали під'ясачне населення, що їх оточувало, на римський штиб "славами", тобто рабами. Коли Геродот запитував "благородних", пихатих, з царською поставою скотарів на Чорноморському узбережжі: "Хто ви?", ті з погордою відповідали: "Ми царські (арійські) скіфи". "А ті, що північніше від вас?" — допитувався невгамовний історик. "А то наші раби", — відповідали йому.

Царські скіфи постають як агресивний, страшний для нових цивілізацій народ. Віра його — поганська; головне заняття — війна та скорення інших племен, нав'язування їм свого "порядку". Гарні стосунки у нього з народами, що перебувають під духовною гегемонією Єгипту (зокрема з греками, фінікійцями, ферезеями). З містами Тіром та Сідоном (розплідниками гріховного життя) скіфи торгують невольниками та невольницями. Кочівники вважали себе панами, господарями і по відношенню до більш давніх скіфів-сколотів.

Скіфи-сколоти (кельти) — це землероби, предки яких прийшли із Семиріччя (сучасний Казахстан) до Північної Припонтиди (Північного Причорномор'я) на 800 років раніше за царських скіфів-скотарів, тобто в середині II тисячоліття до Р. Х. Головним божеством у сколотів-землеробів був Папай ("аналог" грецького Зевса і єгипетського Амона). Вони змішалися з автохтонами Припонтиди. Саме від цього симбіозу і походить слов'янство, яке й "окультурювали" "царські" племена Великої Скіфії. Союзниками царських скіфів виступали готи (також лівоарійської закваски), тобто германські племена, які прийшли у Припонтиду з північного заходу. А розгромили цю могутню рабовласницьку державу "оберменів" сармати з мідійських земель. Останню крапку в цій епопеї поставили гуни, які потім змішалися з русами.

Отже, лише беручи до уваги взаємовплив духовно-етнічних факторів, протистояння лівоарійських і правоарійських

"начал", домінантні аспекти етногенезу, можна правильно зорієнтуватися в "скіфському питанні", в історії Понту і, що найголовніше, встановити витoki української нації, її справжніх родоначальників скіфів-сколотів (землеробів).

До 1997 року мало не домінуючою точкою зору серед вітчизняних офіційних істориків була та, що царські скіфи — наші славні прабабуки, якими ми маємо... пишатися. Але на Президії Національної академії наук України, яка відбулася у 1997 році, обговорювалося питання про походження українського народу. Було, зокрема, зроблено висновок, що царських скіфів не можна вважати нашими предками тому, що вони... не слов'яни.

1.5. Батьківський і материнський народи українців. Українцям — 2000 років. Руси — правильна наша назва

Все розберіть ... та й спитайте
Тойді себе: що ми?..
Чиї сини? яких батьків?
Ким? за що закуті?..
То й побачите, що ось що
Ваші славні Брути:
Раби, подножки, грязь Москви,
Варшавське сміття — ваші пани
Ясновельможнії гетьмани.
Чого ж ви чванитеся, ви!
Сини сердешної України!
Що добре ходите в ярмі,
Ще лучче, як батьки ходили.
Не чваньтесь, з вас деруть ремінь,
А з їх бувало й лій топили.
(Т.Шевченко, "І мертвим, і живим...")

Батьківським народом українців є галілеяни-тиверці, які повернулися на свою історичну батьківщину з Палестини. **Материнську основу** русько-українського суперетносу склали автохтони Наддніпрянщини і Наддністріянини: поляни, анти, древляни, кривичі, роксолани.

Народи як і люди, народжуються в конкретну історичну добу, і від конкретних батьків у результаті "метисації" (злиття чоловічого і жіночого начал). Тільки на рівні етносів

цей процес не до такої міри детермінований і не так чітко проявляється, як у випадку з окремими людьми.

Можна зауважити, що мати буває одна, а тут ціла низка материнських етносів. Проте нічого алогічного тут немає. В духовно-ментальному, та й фізичному розумінні всі ці племена такі близькі, що становлять одну-єдину етнічну основу. Звичайно, між полянами, древлянами, кривичами, антами, роксоланами були мовні розходження, але скоріше діалектного характеру. Мали вони й культурні відмінності, зокрема, що стосується традицій, звичаїв, способів ведення господарства тощо. Адже географічне середовище в кожного племені було своє, специфічне.

Однак архетипи, ментальні основи, душа та історичні долі були, якщо не однаковими, то дуже схожими. Адже своїм корінням (духовним, генетичним) вони сягають предків-оріїв, "Дажбогових дітей". Еталоном, можна сказати, були поляни. Нестор пише: "Поляне бо своих отец обычаи имяху тих и кроток, и стыдение к снохам своим и к сестрам и к деверям велико стыдение имуще; и брачные обычаи имяху: не хожаше по невесту, но провожаху вечер, а заутру приношаху что на ней владуче" [25, с.20]. Такі характеристики були притаманні й іншим племенам степу і лісостепу. А от мурома, радимичі, вятичі, сіверо та ін. були інакшими: "живяху зверским образом, живуще скотски: и убиваху друг друга, едуще все нечисто, и браченье в них не быша, но умышают у воды девиц" [Там само]. Ці племена "окультурювалися" пізніше, в IX-XII століттях, вже у рамках Києворуської імперії за визначального впливу наших материнських народів.

Народ, який виконав роль чоловічого (запліднюючого) начала у процесі зародження русько-українського суперетносу є галілеяни-тиверці. І ні в якому разі не готи і не царські скіфи, як думають деякі історики. Саме тиверці-християни після жорстокого придушення двох іудео-галілейських повстань у кінці I — на початку II століття Р. Х. почали повертатися на свою прабатьківщину (Прикарпаття) з розореної римськими військами Галілеї. Тут вони, злившись з антами, полянами, і започаткували русько-український етнос, запліднивши його неосяжною силою мислі і духу.

Завдяки галілеянам-тиверцям борисфеніти отримали свою назву — *руси*. Нашому народу близько 2000 років. Слово "*Русь*", з'явившись іще в I ст., документально

затверджується в іноземних джерелах V ст. відносно до полянських племен, що населяли середнє Подніпров'я. Згодом назва Русь перейшла на назву держави полян і землі, які були ними заселені, "де першість повели київський стіл, родове старшинство київського князя", як справедливо стверджують І.Огородник та В.Огородник [21, с.10].

Професор Я.Дашкевич небезпідставно вважав, що Україна "має культивувати своє первісну назву "*Русь*", оточуючи його пошаною, піететом". Далі він зазначав: "На сьогодні цілком ясно, що зміна назви "*Русь*", "*русини*" на "*Україна*", "*українці*" — це не підміна гірших назв кращими (як то було в колоніальних та напівколоніальних країнах, коли Цейлон замінили на Шрі Ланка, а Сіам на Таїланд), а вимушений захід, щоб позбутися загрози насильницької асиміляції поневолювачами" [11, с.63]. Українців примусили змінити національну назву (ім'я або етнонім) — і це був тривалий некерований процес, який визрів у надрах народу та відшукав пропагандистів для проведення такої кардинальної переміни. "Нові назви не запроваджували, як подекуди, державним декретом, бо в період здійснення процесу заміни етнонімії власної держави не було, а окупанти всіма способами намагалися не допустити до потрібного результату" — такої радикальної думки дотримується інший дослідник Є.Наконечний [20, с.214].

Чий народ дав світові Матір Божу, Бога Спасителя і Його апостолів? Саме так ставить питання історик, богослов І. Раген: "Необхідно розкрити суть непорочного зачаття і народження Боголюдини, зрозуміти, що за цією системою образів, без якої ми не можемо обійтися, стоїть реальність: Бог явився Марії. Чому в галілейському Назареті? Чому саме в цей час? Чому саме цій молодій галілеяній?" [26, с.7].

І дійсно, чому саме галілейський народ, його духовні надбання склали основу священного переказу християнства (на зразок того, як історія єврейського народу лягла в основу священного переказу іудаїзму). Справа у тому, що родоначальниками галілеян є архаїчні арії-гіпербореї, наші пращури, які прийшли в Палестину із Придніпров'я, Придністров'я і Прикарпаття [22]. Цілком імовірно, що Ісус Христос, Його апостоли (крім Іуди і Павла), його двоюрідні брати, включаючи Якова — засновника першої християнської церкви в Єрусалимі, жінки, які супроводжували Ісуса, а також Іоан Хреститель — усі арійського (індоевропейського) походження. А християнство є розвинутою формою мітраїстської релігії. Воно

увібрало в себе арійську духовність, якою відзначалася наша прабатьківщина — Аратта [17, с.65-68].

Невипадковим є той факт, що християнське вчення і релігія набули значного поширення саме серед індоєвропейських народів. До становлення християнства безсумнівно причетний також іудаїзм. Адже ідея єдиного Бога — Творця Космосу і Людини є також важливим компонентом учення Христа.

До такої думки підштовхує і творчість відомого англійського (працював у Німеччині) етнолога Х. Чемберлена, расистські переконання якого змушували досить ретельно вивчати генеалогію Боголюдини і всіх її апостолів. В одній із своїх праць кінця 20-х років він писав: “Для всіх повинно бути очевидним, що Христос не був євреєм, у нього не було й краплі єврейської крові, а ті, хто назвав його євреєм, були просто невігласами або лицемірними людьми” [28, с. 71]. Але ж тоді хто він? Якого роду-племені? На це питання адепт “арійсько-нордичної зверхності” не дає відповіді. Причина тут одна. Пошуки генетичного коріння Христа кожного разу приводили Чемберлена в район Прикарпаття і Подніпров’я.

Нарешті, про приналежність до галілейського народу далеких предків нинішніх галичан свідчать літературні джерела: “Галли, кельти, галатяни (і галичани — *Ю.Канігін*) — це не що інше, як різні форми одного і того ж найменування” [15, с.112]. Отже, є підстави вважати, що історичне коріння галілеян знаходиться в Галичині. Тепер стає зрозумілим, чому в глибинах народної пам’яті незгасимим є усвідомлення того, що Діва Марія, Христос, Його соратники генетично близькі галичанам, а значить, і українцям.

Звідси — ідея вибраності, святості українського народу, його великих предків, які заклали основи європейської цивілізації.

1.6. Похідні народи від русів — расени, а не слов’яни

У Біблії слово “Рош” (Рус) вживається чотири рази: у Таблиці народів як ім’я правнука Якова — Ізраїля та книзі Єзекіїля — як ім’я північного народу, котрий повинен стати вождем багатьох народів. Але ім’я “Рош” похідне від “Тарсен”. До русів також мають відношення біблійні Тувал (Фувал), Мешех, Тирас.

Імена (етноніми) “Русь”, “руси” з урахуванням їх трансформації (зумовленої історичною необхідністю та неточ-

ностями під час перекладу) згадуються на багатьох сторінках Біблії. Звичайно ж, по-різному називали вихідців з легендарної Аратти — синів Тарсена та їхніх спадкоємців. Та й зміст у слово “Рус” вкладався подвійний: “землероб” (носій нової аграрної технології), і “глава”, “поводир” тощо. Але за цим різноманіттям не можна не бачити того загального, що характеризує суперетнос русів, — бути провідною ланкою, йти в авангарді народів післяпотопного світу і випромінювати світло високої духовності.

І руси йшли в авангарді народів, і йшли до інших народів. Навчили їх землеробству та іншим ремеслам. Недаремно типові українські прізвища походять від назв фаху та їх похідні: Коваль-Коваленко-Ковальчук, Швець-Шевчук-Шевченко, Бондар-Бондаренко-Бондарчук, Стельмах-Стельмашенко-Стельмашук, Гончар-Гончаренко-Гончарук, Кушнір-Кушнарченко-Кушнірук, Олійник..., Мельник..., Кравець..., Колісник..., Столяр... і т.п.

Слов’янами нас почали називати німці.

Тут нічого дивуватися, адже основоположниками російської, а отже й української історії вважалися іноземці, зокрема Г. Міллер, А. Шлецер, М. Кунік, А. Еверс, Ф. Вольтер. Саме останньому Катерина II доручила написати історію петровської Росії.

Слов’яни — це прізвисько, яке чомусь прийняв наш народ.

Руси виступили батьківським народом для ще дев’яти народів, які потрібно називати *расенами*, а не слов’янами: поляки, болгари, серби, хорвати, словенці, словаки, білоруси, росіяни, чехи. Расени — від біблійного Тарсена та русів.

Література

1. Бурдо Н.Б. Трипільська культура. Спогади про золотий вік / Н.Б. Бурдо, М.Ю. Відейко. — Харків: Фоліо, 2008. — 416 с.
2. Велесова книга: збірка праукраїнських пам’яток. 1 тис. до нової доби — 1 тис. нової доби / [упор., ритм. переклад, підг. автентичного тексту, довід. мат. Б. Яценка]. — [Київ], 2001. — 332 с.
3. Відейко М.Ю. Трипільська цивілізація / Михайло Відейко. — Київ: Наш час, 2008. — 160 с.
4. Відейко М.Ю. Україна: від Трипілля до Антів / [Михайло Відейко]. — Київ: КВІЦ, 2008. — 279 с. — (Україна: історія великого народу: проект / кер. проекту: А.В. Толстоухов, В.О. Зубанов).
5. Воропаєва Тетяна “Поляни, які нині зветься Русь...” / Т. Воропаєва // Українознавство: календар-щорічник: на 2009 рік / Київський нац. ун-т ім.Тараса Шевченка. Центр українознавства. — Київ, 2008. — С. 126-129.

6. Гал. V. 9.
7. Геродот. Історія: у дев'яти книгах / Геродот; АН України, Ін-т археології: ред. кол.: П.П. Толочко (відп. ред.) та ін. — Київ: Наукова думка, 1993. — 575с.
8. Гороховський Є. Вікентій Хвойка вперше розкопав пам'ятки трипільської культури / Є. Гороховський // Країна: тижневий журнал по-українськи. — Київ, 2010. — № 6 (9). — С. 54-57.
9. Грушевський М.С. На порозі нової України: Гадки і мрії / М.С. Грушевський. — Київ: Наукова думка, 1991. — 128с.
10. Губерначук С. Трипілля і українська мова / С. Губерначук. — Київ: Фенікс, 2005. — 232с.
11. Історична топографія і соціотопографія України: 3б. наукових праць / НАН України; Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.Грушевського. Львівське відділення; Брандонський ун-т (Манітоба, Канада) / Ярослав Дашкевич (ред. кол.), Марія Вавричин (упоряд.). — Л.: Літературна агенція "Піраміда", 2006. — 511с.
12. Канигін Ю., Ткачук З. Українська мрія / Ю.Канигін, З.Ткачук. — К.: Лексикон, 1996. — 152 с.
13. Канигін Ю.М. Віхи священної історії: Русь-Україна. — К.: Україна, 2001. — 368 с.
14. Канигін Ю.М. Шлях аріїв: Україна в духовній історії людства: Роман-есе / Юрій Канигін. — 5-те вид., доповн. — Київ: А.С.К., 2003. — 528 с.
15. Каныгин Ю. Путь ариев: Украина в духовной истории человечества. Роман-эссе / Юрий Каныгин. — Київ: Україна, 1996. — 256 с.
16. Конт О. Дух позитивной философии: Слово о положительном мышлении / О. Конт; Пер. с фр. — Изд. 2-е. — М.: Книжный дом "ЛИБРОКОМ", 2011. — 80 с.
17. Найдьонов О.Г., Пилипенко Г.Л. Етногенез українців як ключ до розуміння української духовності / О.Г.Найдьонов, Г.Л.Пилипенко // Всеукраїнська наукова конференція для студентів та викладачів "Виховання молоді на принципах християнської моралі" 16 лютого 2012 року: До 100-річчя Вінницького державного університету ім. Михайла Коцюбинського. — Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 2012. — С. 65-68.
18. Найдьонов О.Г., Ковалевська К.С. Особливості українського народу як соборної особистості // Всеукраїнська наукова конференція для студентів та викладачів "Виховання молоді на принципах християнської моралі" 16 лютого 2012 року: До 100-річчя Вінницького державного університету ім. Михайла Коцюбинського. — Вінниця, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 2012. — С. 52-55.
19. Найдьонов О.Г. Про нову парадигму періодизації історії української філософської думки — державницьку // Міжнародна наукова конференція "Дні науки філософського факультету — 2011", 20-21 квіт. 2011 р.: [матеріали доповідей та виступів] /

- Редкол.: А.Є.Конверський [та ін.]. — К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2011. — Ч. 2. — С. 38-41.
20. Наконечний Євген Петрович. Украдене ім'я: Чому русини стали українцями / НАН України; Львівська наукова бібліотека ім. В.Стефаника / Валерій Трипачук (упоряд. і ред.), Ярослав Дашкевич (передмова). — 3-є вид., доп. і випр. — Л., 2001. — 399 с.
21. Огородник І.В., Огородник В.В. Історія філософської думки в Україні: Курс лекцій: Навч. посіб. / І.В.Огородник, В.В.Огородник. — К.: Вища шк.; Т-во "Знання", 1999. — 543 с.
22. Паїк В. Корінь безсмертної України і українського народу / Упоряд. В. Паїк. — Львів: Червона калина. — Ч. 2: Наукові скрипти. — 1995. — 238с.
23. Песни птицы Гамаюн [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.dazzle.ru/spec/ppg/ppg.shtml>
24. Платон. Бенкет // Платон. Твори [перекл. з давньогрец., комент. У. Головач, вступ. ст. Д. Реале]. — Львів: Український Католицький Університет, 2005. — 178 с.
25. Повість врем'яних літ: Літопис (За Іпатським списком) / Пер. з давньоруської, післяслово, комент. В. В. Яременка. — К.: Рад. письменник, 1990. — 558 с.
26. Раген И. Книга о Марии / И.Раген. — М.: Символ, 1991. — 379 с.
27. Рыбаков Б. А. Язычество Древней Руси / Б. А. Рыбаков. — М.: Наука, 1987. — 786 с.
28. Chembcrlend H. Die Grudlagen des neunzehnten Jahitiunderts. — Berlin, 1928.

ІНФОРМУЄ ТАВРІЙСЬКА ФУНДАЦІЯ

Переможцями літературного конкурсу
імені Яра Славутича стали:

у 2012 р.

1. Вікторія Постолатьєва
2. Тетяна Ярославська
3. Ніна Кокуца

у 2013 р.:

1. Галина Іванова
2. Анастасія Туранова
3. Катерина Пономаренко

Міністерство освіти і науки
України
Херсонський державний
університет
Міжнафедральна наукова
лабораторія
"Українська література
в англomовному світі"

Таврійська фундація
(Осередок вивчення
української діаспори)
м. Херсон

ВІСНИК ТАВРІЙСЬКОЇ ФУНДАЦІЇ

(Осередку вивчення української діаспори)

Випуск 9

Київ-Херсон
"ПРОСВІТА"
2013

УДК 80(4Укр)
ББК 80(4Укр)
В53

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

- Немченко Іван** (головний редактор) — кандидат філологічних наук, доцент, завідувач міжкафедральної наукової лабораторії “Українська література в англомовному світі” при ХДУ
Бурдіна Галина (секретар) — завідувач загального відділу Суворовської районної у м.Херсоні ради.
Василенко Микола — член НСПУ, голова Таврійської фундації (ОВУД)
Висоцький Андрій — кандидат філологічних наук, доцент ХДУ
Демченко Алла — кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української літератури ХДУ
Лопушинський Іван — доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри державного управління і місцевого самоврядування ХНТУ, заслужений працівник освіти України, голова журі Всеукраїнської літературної премії імені Яра Славутича
Немченко Галина — кандидат філологічних наук, доцент ХДУ
Параскевич Павло — кандидат філологічних наук, доцент
Чухонцева Наталя — кандидат філологічних наук, доцент ХДУ

Дев'ятий випуск “Вісника Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори)” містить наукові й літературно-мистецькі матеріали, присвячені діяльності визначних представників українського зарубіжжя, а також Причорномор'я. У збірнику подається культурно-мистецька хроніка, відомості про вшанування в Таврійському регіоні письменників і науковців з діаспори та Південної України.

*Видання здійснене за сприяння
Таврійської фундації (ОВУД)*

від Благодійного фонду Яра Славутича (Канада)

В53

Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): Літературно-науковий збірник. Випуск 9. — К.—Херсон: Просвіта, 2013. — 331 с.: іл.
ISBN: 978-966-2133-57-3

© “Просвіта”, 2013

ЗМІСТ

Згадаймо!	6
І.Немченко. Пам'яті Лідії Голомб	6
Трибуна молодого дослідника	7
Т.Кухта. Архетип дороги в художній інтерпретації Дмитра Марковича та Валерія Шевчука	7
І.Давидюк. Опозиція “розум-серце” у творчості Дмитра Марковича та Галини Пагутяк	15
Інформує Таврійська фундація	21, 61, 102, 126, 153, 196, 215, 248, 307, 312
Літературознавство	22
І.Немченко. Творчість Олеся Гончара в оцінці інонаціональних письменників	22
Мовознавство	30
В.Олексенко. Функціонування слів-символів у романі В. Барки “Жовтий князь”	30
Педагогіка і методика	44
Н.Плакида. Метод проектів під час вивчення життя і творчості Дмитра Марковича	44
Краєзнавство	48
В.Павленко. Родина Фальц-Фейнів: сторінки історії ..	48
М.Оленковський. Підсумки наукових досліджень Херсонської обласної охоронної археологічної експедиції	62
І.Немченко. “Рідна тирсо, — колиско моя!..”: Образ Херсонщини в художній літературі	68
Ювілеї. До 165-річчя Д.Марковича	95
Г.Немченко. П'єса “Не зрозуміли” Дмитра Марковича: погляд на народ та інтелігенцію	95
Спадщина	103
М.Чернявський. Земля: Оповідання	103
Л.Голомб. Проблема цінності людського життя у прозі Д.Марковича в контексті ідейно-художніх пошуків української літератури кінця XIX — початку XX ст.	112

Постаті	119
І.Лопушинський. Агатангел Кримський та Омеляя Пріцак: дві долі — учителя й учня	119
Шевченкіана Херсонщини	127
М.Чернявський. Під знаком Великого Духа.....	127
П.Параскевич. Образ Тараса Шевченка в поезії Андрія Малишка.....	154
Г.Немченко. Шевченківські мотиви в творах “Сторінки життя” Я.Апушкіна, “Стіна” Ю.Щербака та “Дівчинка” В.Репніної.....	157
Поетична галерея	163
М.Василенко. Нові катрени	163
В.Кулик. Замилування Словом: Вінок сонетів	169
Антологія одного вірша	177
Г.Іванова. Балада про сонце і місяць	177
Молода зміна	178
В.Гараненко. Поезії	178
В.Загороднюк. Замість післямови: поетичний дебют Валерії Гараненко	182
Таврійські мемуари	183
М.Чернявський. Шевченкова могила: Спогади	183
До джерел!	197
О.Найдьонов. Українська нація та її походження .	197
З редакційної пошти	216
Н.Лях. Три вишні: Казка.....	216
Презентації, конференції, фестивалі	220
П.Параскевич. Ні дня без Шевченка	220
Л.Бондаренко. Всеукраїнська наукова конференція в Херсоні: (до 120-річчя Миколи Куліша).....	221
А.Манолє, Г.Немченко. Література української діаспори: спроби глибшого осмислення	227
П.Параскевич. Херсонщина вшанувала Олеся Гончара	244
О.Горбачова. Брати Капранови та їх нове українознавче видання.....	247
Г.Немченко. Микола Чернявський і сучасність	249
В.Богачук. Творчість Дмитра Марковича у світовому літературно-мистецькому контексті .	261

Рецензії	273
М.Василенко. Життя як подвиг	273
Н.Чухонцева. Нові обрії Миколи Василенка — перекладача	276
М.Василенко. Та кого ж обирає Бог? (“Без догмату. Релігійні магістралі” Ю.Дорошенка)	283
Т.Щерба. Таємниця духу митця і його доби: (Відгук на книгу Олега Гончаренка “Катрени оголошених картин”)	298
М.Василенко. “Я камінь з Божої праці”	303
Зворотний зв'язок. До проблеми вшанування пам'яті М.Чернявського	308
Відкрите звернення учасників Всеукраїнської наукової конференції “Микола Чернявський і світовий літературно-мистецький контекст” до Херсонської обласної адміністрації, Херсонської обласної та міської рад	308
Лист деканові факультету філології та журналістики Херсонського державного університету В.Олексенку від Херсонської обласної державної адміністрації «Про вшанування пам'яті М. Ф. Чернявського»	310
Лист деканові факультету філології та журналістики Херсонського державного університету В.Олексенку від виконавчого комітету Херсонської міської ради «Про розгляд відкритого звернення»	311
Куточок бібліографа	313
П.Параскевич. Іменний покажчик О.Т.Гончара: Презентація-коментар	313
Вічна пам'ять	315
І.Немченко. “Не полишає бажання жити й працювати...”: Золоті сліди Лідії Голомб	315
І.Немченко. З когорти пропагандистів рідної культури: Лідія Ремішевська.....	322
Слава не вмере, не поляже! В.Базилевський. Із циклу “Документарій”	329
Про авторів	330